

zaaknummer 2014 W 1147 (4)

14 augustus 2014

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. N.M.I. Bastiaans, advocaat te Amersfoort,

tegen:

(wijlen) **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde 1,
lid van de Broederscongregatie OLV van Zeven Smarten (hierna ook
de Congregatie),
juridisch adviseur: mr. F.M.S. Niessen, advocaat te Leiden,

en

[naam],
geboren op onbekende datum,
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde 2,
volgens klager in ieder geval in de periode tussen 1965-1970 werkzaam
in de [instelling],
juridisch adviseur: mr. F.M.S. Niessen, advocaat te Leiden.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 17 maart 2014. Op 29 april 2014 is een verweerschrift binnengekomen.

Op 22 juli 2014 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen met mevrouw [naam], pastor. Klager heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mevr. mr. Bastiaans, voornoemd.

Namens de Congregatie is verschenen broeder [naam], lid van de Broederscongregatie van OLV van Zeven Smarten. Hij werd bijgestaan door de juridisch adviseur mevr. mr. Niessen, voornoemd.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager is vlak na zijn geboorte geplaatst in een kindertehuis in [plaats]. Klager heeft geen enkele herinnering aan zijn ouders of verdere familie. Van zijn periode in [plaats] ziet klager steeds het beeld voor zich hoe een vrouw hem had vastgepakt aan een arm en dat een zuster van het kindertehuis zijn andere arm vasthield. Even later kwamen er twee politiemannen binnen die de vrouw onder dwang meenamen. Klager heeft het vermoeden dat deze vrouw zijn moeder was. Klager vermoedt verder dat hij ongeveer een jaar of acht was toen hij van het kindertehuis werd overgeplaatst naar [internaat] op de locatie voor jeugdige kinderen aan de [adres]. In dit tehuis kreeg klager te maken met veel geweld. De toenmalige groepsleider was een wrede en gewelddadige man, die klager regelmatig in zijn kruis trapte en hem daarnaast tot littekens toe heeft geslagen. Ook is klager in [internaat] langdurig seksueel misbruikt door verschillende personen.

2.2. Na [internaat] is klager overgeplaatst naar [instelling]. Daar was een broeder die door de jongens op het internaat de “filmbroeder” werd genoemd. Dit was aangeklaagde 1. Er was een aula in [instelling] die (voor een deel) werd afgebroken. Deze werd tevens als filmzaal gebruikt. Klager mocht aangeklaagde 1 helpen met het klaarzetten van de machines en stoelen. Als beloning werd hem een cape en een zwaard van Ivanho beloofd. Klager was in die tijd helemaal weg van Ivanho. Iedere keer als klager – daartoe verleid door de belofte van de cape/het zwaard van Ivanho – aangeklaagde 1 mocht helpen in die filmzaal, probeerde hij klager te bevredigen door hem af te trekken. Vervolgens moest klager aangeklaagde 1 bevredigen en voordat aangeklaagde 1 klaar kwam, trok hij zich terug in de cabine waarin de films zich bevonden en dan zag klager door het raam van de klapdeur dat aangeklaagde 1 het daar afmaakte. Klager kon het ook horen. Klager wist te voorkomen dat deze aangeklaagde hem ook daadwerkelijk wist te bevredigen. Dit ritueel is meerdere keren voorgevallen rond 1968/1969, maar gebeurde niet wekelijks. Aangeklaagde 1 heeft ook eenmaal geprobeerd klager anaal te verkrachten, maar omdat klager, waarschijnlijk van angst, letterlijk in zijn broek poepte, heeft dat niet plaatsgevonden.

2.3. In het internaat werkte aangeklaagde 2 als ziekenbroeder. Klager herinnert zich dat hij op een nacht wakker werd met helse pijnen. Hij is toen afgevoerd naar het ziekenhuis en daar geopereerd. Enkele dagen na de operatie ontdekte hij dat één van zijn testikels was weggehaald. De operatie was niet van tevoren met klager besproken. Klager heeft een enorm trauma overgehouden aan die operatie waarvan de oorzaak zijns inziens gelegen was in de mishandeling van een andere broeder die hem immers regelmatig in zijn kruis schopte. Aangeklaagde 2 verzorgde klager, maakte de wond schoon, maar ging daarbij steeds verder en betastte het geslachtsdeel van klager anders dan alleen maar ten behoeve van het reinigen van de wond.

2.4. Klager is door het seksueel misbruik door onder andere aangeklaagden, maar ook door het ernstige fysieke geweld dat tegen klager is gebruikt door een andere broeder, heel ernstig beschadigd zowel in emotioneel opzicht als in maatschappelijk opzicht. Klager heeft geen school kunnen voltooien. Klager concentreerde zich in die periode waarschijnlijk volledig op overleven en niet op school. Toen klager achttien jaar oud was, werd klager in een pleeggezin geplaatst in [plaats] waar hij werd misbruikt. Vervolgens besloot klager om in militaire dienst te gaan om aan verder misbruik te ontkomen. Klager had het naar zijn zin in militaire dienst. Omdat klager in de weekenden aangewezen was op terugkeer naar een volgende belager, pleegde hij tegen het weekend kleine delicten zodat hij als straf niet met weekendverlof mocht. Dit gedrag werd natuurlijk niet begrepen en klager kreeg oneervol ontslag. Nadat klager uit de militaire dienst was ontslagen, moest hij terugkeren naar het pleeggezin waar hij vervolgens is verkracht. Klager heeft toen een zelfmoordpoging gedaan door met een touw

om zijn nek van de brug te springen. Klager werd gevonden voordat hij overleden was en hij is teruggebracht naar het pleeggezin, waar de man die hem misbruikte hem daarna niet meer heeft aangeraakt.

2.5. Nadat klager enigszins hersteld was van zijn zelfmoordpoging, is hij gaan zwerven. Klager is daarbij nooit aan de drugs of aan de drank geraakt. Hij is uiteindelijk in aanraking gekomen met welzijnswerk en uiteindelijk heeft klager een baan bemachtigd als groepsleider voor schipperskinderen. Daarna is klager in de hulpverlener voor kinderen gegaan. Klager is uiteindelijk voor zichzelf begonnen en heeft op ludieke wijze de gemeente [plaats] mee gekregen in een succesvolle vorm van opvang voor kinderen en jeugdigen. Dat heeft hij jaren gedaan, tot het moment dat de steun werd ingetrokken en klager gedemotiveerd naar [land] is vertrokken. Daar heeft hij vervolgens een gevangenisstraf opgelegd gekregen die hij thans uitzit in Nederland. Klager weet nog niet hoe hij verder moet als hij straks zijn straf heeft uitgezeten, want door alles wat klager heeft meegemaakt heeft hij geen behoorlijke carrière kunnen opbouwen of een relatie kunnen aangaan, waardoor klager nu op zestigjarige leeftijd helemaal alleen is op de wereld.

2.6. Klager wil met deze klachten erkenning van de kerk voor het seksueel misbruik en het geweld waarvan hij slachtoffer is geweest. Klager vindt dat de kerk ernstig tekort is geschoten in de zorgplicht die zij hadden voor een minderjarig weeskind. Hoewel het leed dat klager heeft moeten ondergaan niet in geld is uit te drukken, wenst klager ook financiële compensatie omdat hij kinderen van nu, die in nood verkeren, wil helpen.

3. De reactie

De Congregatie heeft in de reactie gesteld dat uit de opnamekaart blijkt dat de toen bijna 12-jarige klager op 1 augustus 1965 op [instelling] is geplaatst. Ook blijkt daaruit dat klager op 4 augustus 1970 [instelling] weer heeft verlaten. Klager was op dat moment zeventien jaar oud. De Congregatie heeft in de reactie verder bevestigd dat aangeklaagde 1 in die periode de filmavonden verzorgde op [instelling]. Hij hield zich tevens bezig met het onderhouden van de filmapparatuur en andere technische installaties op [instelling]. Ten aanzien van aangeklaagde 2 heeft de congregatie zich op het standpunt gesteld dat klager niet-ontvankelijk dient te worden verklaard in zijn klacht. De Congregatie heeft dit onderbouwd door toe te lichten dat aangeklaagde 2 zich mogelijk in die periode samen met de verpleegsters bekommerde over zieke leerlingen. Aangeklaagde 2 werd ook wel de ziekenbroeder genoemd, echter hij was geen religieuze broeder en is nimmer lid geweest van de Congregatie. Er was geen sprake van een gezagsverhouding tussen de Congregatie en aangeklaagde 2. Hij werd aangestuurd door de plaatselijke huisarts uit [plaats], die dagelijks [instelling] bezocht.

4. De beoordeling

Aangeklaagde 2

4.1. Gezien de functie van aangeklaagde 2 dient de Klachtencommissie allereerst de vraag te beantwoorden of zij bevoegd is over deze klacht te oordelen. Het staat immers tussen partijen niet ter discussie dat het gestelde seksueel misbruik is gepleegd door een verpleger die weliswaar door de kinderen op het internaat ziekenbroeder werd genoemd, maar die geen religieuze broeder was en nimmer lid is geweest van de Congregatie. Ook was er geen sprake van een gezagsverhouding tussen de Congregatie en aangeklaagde 2. Gelet op artikel 1.1. sub a in combinatie met artikel 1.2. van de Procedure is voor de bevoegdheid van de Klachtencommissie vereist dat het seksueel misbruik is gepleegd door een functionaris van

een kerkelijke instelling (artikel 1.1. a.) en dan nog alleen voor zover het seksueel misbruik is gepleegd tijdens de vervulling van de kerkelijke functie (artikel 1.2.) Nu het in onderhavig geval niet gaat om een functionaris van een kerkelijke instelling en aangeklaagde 2 geen kerkelijke functie vervulde, acht de Klachtencommissie zich niet bevoegd om over deze klacht te oordelen en om die reden zal de Klachtencommissie klager niet-ontvankelijk verklaren in zijn klacht.

Aangeklaagde 1

4.2. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.3. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten ten aanzien van aangeklaagde 1 moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.4. De vraag die door de Klachtencommissie beantwoord dient te worden is of het door klager gestelde seksueel misbruik voldoende aannemelijk is geworden. Daartoe heeft de Klachtencommissie het volgende overwogen. De verklaring van klager komt op de Klachtencommissie zeer oprecht en authentiek over. Echter, in de thans voorliggende zaak zijn geen feiten of omstandigheden aan het licht gekomen die de verklaring van klager met betrekking tot het seksueel misbruik in enige mate van betekenis ondersteunen. Klager heeft noch tegenover familie of vrienden verteld over het seksueel misbruik dat hem is overkomen noch heeft hij op enig moment zijn huisarts daarover ingelicht of zich om die reden onder behandeling gesteld van een psycholoog en/of psychiater. Verder zijn ook geen andere meldingen en/of klachten tegen aangeklaagde 1 bekend geworden.

4.5. Gelet op bovenstaande overwegingen heeft de Klachtencommissie moeten vaststellen dat voor de feiten die klager heeft gesteld ten aanzien van aangeklaagde 1 onvoldoende (steun)bewijs is gevonden, zodat de Klachtencommissie niet kan adviseren deze klacht gegrond te verklaren; waarmee overigens niet gezegd wil zijn dat de door klager gestelde gebeurtenissen niet zijn voorgevallen. Indien in de toekomst alsnog gegevens bekend worden die de klacht tegen aangeklaagde ondersteunen dan bestaat voor klager de mogelijkheid om herziening van de uitspraak te verzoeken.

5. Het advies

De Klachtencommissie verklaart klager niet-ontvankelijk in zijn klacht tegen aangeklaagde 2.

De Klachtencommissie adviseert de algemene overste van de Broederscongregatie van OLV de Zeven Smarten de klacht tegen aangeklaagde 1 niet gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 14 augustus 2014 door mr. G.A.M. Stevens, voorzitter, drs. L. Erftemeyer en W.M. Veltman-Breddels, leden, bijgestaan door mr. M. van der Meulen, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.